

21 Ekim 2019

Türkiye: Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın barışçıl protesto hakkı güvence altına alınmalıdır

12 Ekim 2019 Cumartesi günü, Cumartesi Anneleri/İnsanları tarafından her hafta gerçekleştirilen barışçıl eylem, 1980 darbesinde gözaltında kaybedilen Cemil Kırbayır'ın akibetine ilişkin yapılan basın açıklamasında Türkiye'nin kuzeydoğu Suriye'de gerçekleştirdiği askeri müdahaleye ilişkin barış taleplerinin dile getirilmesi üzerine polis tarafından biber gazı ve cop kullanılarak dağıtıldı. Cumartesi Anneleri/İnsanları Ağustos 2018 tarihinde Beyoğlu Kaymakamlığı Galatasaray Meydanı'nda eylem yapılmasını yasakladığından beri, İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şube binası önünde toplanarak basın açıklamalarını yapmaya başlamıştı.

Cumartesi Anneleri/İnsanları, kayıp yakınları ve hak savunucularından oluşan ve gözaltında kaybedilen kişilerin bulunması için 1995 yılından beri her Cumartesi Galatasaray Meydanı'nda toplanarak sivil itaatsizlik eylemleri gerçekleştiren bir insan hakları grubudur. Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın oturma eylemleri, Hasan Ocak'ın 21 Mart 1995'te gözaltına alınması ve 58 gün sonra işkenceye maruz kalmış bedeninin Kimsesizler Mezarlığı'nda bulunmasıyla başlamıştı. İlk kez 27 Mayıs 1995 Cumartesi günü saat 12.00'de "Gözaltındaki kayıplar son bulsun, kayıpların akibeti açıklansın, sorumlular bulunsun ve yargılsın" talebiyle Galatasaray Meydanı'nda oturma eylemi düzenleyen Cumartesi Anneleri/İnsanları, 1995-1999 yıllarında her Cumartesi aynı taleple toplandı. Gözaltı ve polis baskılarının artmasıyla eylemlere 13 Mart 1999'da ara verildi. 10 yıl aradan sonra 31 Ocak 2009'da tekrar düzenli olarak toplanmaya başlayan Cumartesi Anneleri/İnsanları, en son 25 Ağustos 2018 tarihinde 700. hafta buluşmasını gerçekleştirmek üzere Galatasaray Meydanı'nda toplanabilmişti. Ağustos 2018 tarihinde Beyoğlu Kaymakamlığı Galatasaray Meydanı'nda eylem yapılmasını yasakladığından beri, İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şube binası önünde toplanarak basın açıklamalarını yapmaya başlamıştı. Hakikat Adalet Hafıza Merkezi'ne göre, 12 Eylül 1982'den beri Türkiye'de en az 1352 kişi zorla kaybedildi. Dosyasına ulaşılabilen 344 kişiden yalnızca 2 kişiyle ilgili açılan 2 davada mahkûmiyet kararı verildi. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye hakkında pekçok defa mahkûmiyet kararı verdi.

24 Ağustos 2018 tarihinde, İçişleri Bakanlığı'nın emri üzerine, Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştirilecek eylemler Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından yasaklanmıştı. Ertesi gün, 25 Ağustos 2018 tarihinde, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştireceği 700üncü buluşma polis tarafından güç kullanılarak dağıtılıp ve içinde kayıp yakınlarının da bulunduğu 47 kişi gözaltına alınmıştı. Protestocular aynı gün akşam saatlerinde serbest bırakılırken kanuna aykırı güç kullanan polis memurları hakkında hiçbir işlem başlatılmamıştı. Bunun üzerine, Cumartesi Anneleri/İnsanları, 20 yılı aşkın süredir toplandıkları Galatasaray Meydanı yerine, Beyoğlu'nun dar ara sokaklarından birinde yer alan İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şube binası önünde toplanmak zorunda bırakıldı. O tarihten beri aileler her hafta eylemlerini gerçekleştirmeye devam ediyorlar.

12 Ekim 2019 tarihinde, Cumartesi Anneleri/İnsanları her hafta olduğu gibi İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şube binası önünde basın açıklamalarını yapmak üzere toplandı. Basın açıklamasını okuyan İHD Şube Başkanı Gülseren Yoleri, 1980 darbesinde gözaltında kaybedilen Cemil Kırbayır'ın akibetini sordu ve konuşmasına Türkiye'nin Suriye'nin kuzeydoğusunda gerçekleştirdiği askeri operasyona ilişkin endişe ve barış taleplerini paylaşarak devam etti. Yoleri konuşmasında, şiddet ve çatışma politikalarının yarattığı ağır yıkımın sonuçlarını yaşayanlar olarak, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın her zaman Türkiye'nin tüm sorunlarını hak ve adalet ölçüleri içinde barışçıl yollardan çözmesini istediklerini ifade etti; ve bu nedenle de kuzeydoğu Suriye'ye yönelik

düzenlenen askeri operasyonun, daha fazla can kayıpları yaşanmadan durdurulması ve barışçıl çözüm yolları denenmesi yönündeki taleplerini dile getirdi. Gülseren Yoleri'nin askeri operasyona ilişkin açıklamalarının ardından polis biber gazı ve cop kullanarak müdahalede bulundu ve katılımcıları İHD binasının içine geri girmeye zorladı.

Front Line Defenders, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın eyleminin yasaklanmasından ve İHD önünde toplanan barışçıl protestocuların barışçıl toplanma ve ifade özgürlüklerini kullandıkları sırada polis tarafından hedef alınmasından büyük endişe duymaktadır. Barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü, Türk hukuku ve başta Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere birçok uluslararası belge tarafından güvence altına alınmıştır. Front Line Defenders Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın yalnızca ifade özgürlüklerini ile barışçıl toplantı haklarını icra ettikleri gerekçesiyle hedef alındığına inanmaktadır.

Front Line Defenders Türkiye'deki yetkililere;

1. Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın toplantı, gösteri yürüyüşü ve ifade özgürlüğünü güvence altına alınması ve buna bağlı olarak eylemlerin güvenli bir şekilde asıl yerinde, yani Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştirilebilmesi için gerekli koşulların sağlanması,
2. Polisin kanuna aykırı güç kullanımına ilişkin iddiaların derhal tarafsız bir şekilde soruşturularak Cumartesi Anneleri/İnsanları'na kanuna aykırı güç uygulayan polis memurlarının adalet önüne çıkarılması,
3. Türkiye'deki tüm insan hakları savunucularının, hiçbir baskıya tabi tutulmaksızın, meşru ve barışçıl insan hakları faaliyetlerini özgürce sürdürmelerinin garanti altına alınması çağrısında bulunmaktadır.